Sprawozdanie z wdrażania

Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 za rok 2018

STRESZCZENIE

O programie

Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to największy program finansowany z Funduszy Europejskich nie tylko w Polsce, ale i Unii Europejskiej.

Główne obszary, na które zostaną przekazane środki, to: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne oraz ochrona zdrowia i dziedzictwo kulturowe.

Obszary wsparcia w ramach programu:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki;
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu;
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego;
4. Infrastruktura drogowa dla miast;
5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce;
6. Rozwój niskoemisyjnego transportu; zbiorowego w miastach;
7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego;
8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury;
9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.

Program **finansowany** jest **z trzech źródeł**:

- **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego**, z którego na program przeznaczone jest 4 905,9 mln euro,
- **Funduszu Spójności**, kwotą 22 507,9 mln euro,
- **Środków krajowych** – publicznych i prywatnych, których minimalne zaangażowanie wynosi 4 852,7 mln euro.

Przegląd wdrażania programu

Program Infrastruktura i Środowisko został zatwierdzony przez Komisję Europejską 16 grudnia 2014 roku.

W roku 2018 trwało wdrażanie i monitorowanie osi priorytetowych:

- zatwierdzaliśmy i aktualizowaliśmy Kryteria wyboru projektów;
- nowe projekty były wpisywane na Wykaz projektów zidentyfikowanych;
- ogłaszaliśmy nowe nabory konkursowe i ocenialiśmy składane wnioski;
- kontynuowaliśmy proces zawierania umów o dofinansowanie, wnioskowania o płatności i przesyłania wniosków do Komisji Europejskiej.

Do końca 2018 roku:

- ogłosiliśmy **86 konkursów** we wszystkich wspieranych sektorach na kwotę dofinansowania **8,2 mld euro**[1];
- na ***Wykazie projektów zidentyfikowanych w ramach trybu pozakonkursowego***, znajdowało się **700 projektów** z szacowaną kwotą dofinansowania UE **20,4 mld euro**;
- podpisaliśmy **2 070 umów o dofinansowanie** na kwotę wsparcia z UE **21,2 mld euro**;
- beneficjenci złożyli **wnioski o płatność** na kwotę ponad **11 mld euro**, z czego kwota dofinansowania UE wyniosła **7,9 mld euro**;
- do Komisji Europejskiej przesłaliśmy **wnioski o płatność** na kwotę **wydatków kwalifikowanych 9,7 mld euro**, kwota **wnioskowana to 8,2 mld euro**.

[1] Wszystkie dane finansowe w Sprawozdaniu są przeliczone po kursie EBC obowiązującym w styczniu 2019 r., tj. 4,3028 PLN/EUR.

Kwestie mające wpływ na wdrażanie programu i podjęte działania

- **Horyzontalną kwestią,** która miała wpływ na wszystkie przedsięwzięcia inwestycyjne w programie w 2018 r. był **wzrost kosztów projektów w wyniku rozstrzygniętych postępowań przetargowych.**

Wzrost kosztów inwestycji wynika z niekorzystnej sytuacji na rynku usług budowlanych. Wobec braku środków na pokrycie różnicy pomiędzy wartością prac określoną we wniosku o dofinansowanie a wartością uzyskaną w wyniku przetargu, beneficjenci zmuszeni są do unieważniania przetargów, co powoduje opóźnienia w realizacji projektów. Instytucje zaangażowane we wdrażanie poszczególnych osi priorytetowych dokonują analizy każdego przypadku, w którym nastąpił wzrost kosztów projektu w wyniku postępowania przetargowego. W miarę dostępności środków, w uzasadnionych przypadkach, podejmowane są decyzje o zwiększeniu wsparcia dla projektów, po wcześniejszym zapewnieniu zgodności z kryteriami wyboru. W przypadku miast, które sygnalizują problemy z rozstrzygnięciem głównych przetargów z uwagi na znaczne przekroczenia oferowanych cen, organizowane są spotkania z beneficjentami i analiza możliwych rozwiązań.

Realizacja osi priorytetowych przebiega bez większych zakłóceń. Ewentualne problemy są na bieżąco rozwiązywane przez zaangażowane instytucje.

Informacje o programie mogą Państwo znaleźć na stronie internetowej www.pois.gov.pl.

Przykładowe projekty realizowane ze środków POIiŚ 2014-2020

Sektor transportu

1. Budowa drogi ekspresowej S7, odcinek Miłomłyn – Olsztynek

Wartość całkowita: 511,2 mln euro

Dofinansowanie UE: 273,2 mln euro

Beneficjent: GDDKiA

Termin realizacji: 2014-2018

Projekt realizowany na terenie województwa warmińsko-mazurskiego

Inwestycja została zakończona. Projekt obejmował **budowę drogi ekspresowej S7** o długości **38,88 km**. Na całym odcinku wybudowano drogę dwujezdniową z dwoma pasami ruchu, pasem dzielącym (w tym rezerwa pod trzeci pas ruchu) i obustronnymi pasami awaryjnymi. W ramach inwestycji wybudowano również 5 węzłów oraz obwodnicę Ostródy.

Droga ekspresowa S7 stanowi **fragment drogi międzynarodowej E77**, stanowi **część połączenia drogowego o przebiegu Kaliningrad – Gdańsk – Elbląg – Warszawa – Radom – Kraków – Chyżne – Budapeszt**.

2. Kampania Kolejowe ABC

Wartość całkowita: 6,4 mln euro

Dofinansowanie UE: 5,4 mln euro

Beneficjent: Urząd Transportu Kolejowego

Termin realizacji: 2017-2021

Projekt realizowany na terenie całego kraju

Projekt „**Kampania Kolejowe ABC**” to **ogólnopolska** kampania informacyjno-edukacyjna z zakresu **bezpieczeństwa kolejowego** dedykowana najmłodszym pasażerom i uczestnikom ruchu – dzieciom oraz ich nauczycielom i wychowawcom.

Dzięki dofinansowaniu z funduszy unijnych stworzony został nowy pakiet edukacyjny wzbogacony o nowoczesne środki przekazu. Działania w ramach projektu realizowane są dwutorowo. Pierwszym rodzajem działań są **zajęcia edukacyjne** prowadzone w przedszkolach i szkołach podstawowych na terenie całej Polski. Drugą warstwą realizacji projektu jest informacyjno-edukacyjna **kampania medialna** na rzecz poprawy szeroko rozumianego bezpieczeństwa pasażerów.

Sektor energii

3. Kompleksowa modernizacja energetyczna wybranych państwowych placówek szkolnictwa artystycznego w Polsce

Wartość całkowita: 116,5 mln euro

Dofinansowanie UE: 111,9 mln euro

Beneficjent: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Termin realizacji: 2016-2021

Projekt realizowany na terenie całego kraju

Celem projektu jest wsparcie efektywności energetycznej i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej szkolnictwa artystycznego w Polsce oraz zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii (oszczędność energii), a przez to zmniejszenie ogólnych kosztów eksploatacji ujętych w projekcie budynków. Przedmiotem projektu jest **termomodernizacja 139 szkół artystycznych w całym kraju** (187 budynków), co stanowi ok. **60% placówek szkolnictwa artystycznego podległych MKiDN**.

Jest to **pionierskie, jedyne tego rodzaju zamierzenie inwestycyjne w Polsce i w Europie**, zaprogramowane w ramach dwóch perspektyw finansowych UE (2007-2013 i 2014-2020), obejmujące kompleksowo podsektor publiczny.

4. Modernizacja systemu przesyłowego na Dolnym Śląsku w celu poprawy jego funkcjonalności oraz optymalnego wykorzystania połączenia Polska-Niemcy, Faza II

Wartość całkowita: 19,4 mln euro

Dofinansowanie UE: 8,8 mln euro

Beneficjent: OPERATOR GAZOCIĄGÓW PRZESYŁOWYCH GAZ-SYSTEM S.A.

Termin realizacji: 2016

Projekt realizowany na terenie województwa dolnośląskiego

Pierwszy zakończony projekt z Programu Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Celem projektu była budowa Tłoczni Jeleniów II w oparciu o dwa agregaty sprężające (sprężarka odśrodkowa napędzana turbina gazową) o wydajności 160 tys. m^3/h każdy wraz z urządzeniami pomocniczymi. Inwestycja została zakończona i przekazana do eksploatacji w październiku 2016 roku.

Budowa tłoczni pozwoliła na zwiększenie odbioru gazu w Lasowie, a także osiągnięcie wyższych parametrów ciśnienia przesyłanego gazu. Inwestycja pozwoliła na **zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł gazu i poprawę bezpieczeństwa zaopatrzenia w gaz** poprzez zwiększenie możliwości przesyłowych od strony Niemiec. Przedsięwzięcie jest ściśle powiązane z rozbudową systemu gazociągów przesyłowych na Dolnym Śląsku, które zwiększą możliwości przesyłowe sieci i umożliwią podłączenie nowych odbiorców.

Sektor środowiska

5. Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców

Wartość całkowita: 7,2 mln euro

Dofinansowanie UE: 6,1 mln euro

Beneficjent: Ministerstwo Środowiska

Termin realizacji: 2016-2019

Projekt realizowany we wszystkich miastach Polski powyżej 100 tys. mieszkańców

Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców to nowatorski projekt Ministerstwa Środowiska, którego głównym celem jest ocena wrażliwości na zmiany klimatu 44 największych polskich miast i zaplanowanie działań adaptacyjnych, adekwatnych do zidentyfikowanych zagrożeń. Jest to **jedyna inicjatywa w Europie**, w której Ministerstwo Środowiska wspiera władze i administrację lokalną koordynując **działania przystosowawcze do skutków zmian klimatu w kilkudziesięciu miastach jednocześnie**.

Przygotowanie miejskich planów adaptacji w 44 miastach biorących udział w projekcie przyczyni się do objęcia ochroną przed skutkami zmian klimatu ok. 30% ludności Polski. Realizacja projektu uruchomi podobne działania na poziomie lokalnym w mniejszych miastach i gminach. Miejskie plany adaptacji do zmian klimatu (MPA) powstaną we współpracy władz, mieszkańców i ekspertów. MPA uwzględnią lokalne uwarunkowania i problemy miast, z których każde ma inną specyfikę i strukturę, różnią się także pod względem zagrożeń i trudności z którymi się mierzą.

Projekt jest realizacją wskazań strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu w Polsce (SPA 2020). Jednym z celów projektu jest edukacja i podniesienie świadomości na poziomie lokalnym – zarówno wśród urzędników, jak i mieszkańców miast.

6. Modernizacja i rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Radom – III etap

Wartość całkowita: 84,4 mln euro

Dofinansowanie UE: 43,8 mln euro

Beneficjent: Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp. z o.o.

Termin realizacji: 2014-2022

Projekt realizowany na terenie województwa mazowieckiego

Przedmiotowa inwestycja jest kolejnym krokiem Wodociągów Miejskich w Radomiu Sp. z o.o. mającym na celu poprawę jakości życia mieszkańców miasta poprzez umożliwienie im dostępu do sieci miejskiej oraz modernizację istniejącej infrastruktury w celu świadczenia jeszcze lepszej jakości usług.

W ramach inwestycji zaplanowano: budowę kanalizacji sanitarnej o długości 32 km, modernizację kanalizacji sanitarnej o długości 68,5 km, budowę kanalizacji deszczowej o długości 13 km, modernizację oczyszczalni ścieków w zakresie osadowym, budowę sieci wodociągowej o długości 33 km, modernizację sieci wodociągowej o długości 26,7 km, inteligentne systemy zarządzania sieciami (system SCADA) oraz modernizację stacji uzdatniania wody.

W wyniku realizacji projektu do sieci kanalizacji zostanie podłączonych 2 037 RLM, natomiast do sieci wodociągowej 786 osób.

Sektor kultury

7. Pogotowie konserwatorskie - mobilne laboratorium dla ochrony, konserwacji i zabezpieczenia dzieł sztuki i obiektów zabytkowych w architekturze

Wartość całkowita: 3 mln euro

Dofinansowanie UE: 1,9 mln euro

Beneficjent: AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH W WARSZAWIE

Termin realizacji: 2017-2018

Projekt realizowany na terenie całego kraju

Przedmiotem projektu było uruchomienie **pierwszego w skali świata Mobilnego Laboratorium dla ochrony, konserwacji i zabezpieczenia dzieł sztuki i obiektów zabytkowych w architekturze** wyposażonego w sprzęt i aparaturę badawczą opartych na najwyższych obecnie dostępnych technologiach ze szczególnym uwzględnieniem technik laserowych, rentgenowskich i termowizyjnych nakierunkowanych na realizacje nieniszczących badań bezstykowych.

Możliwość prowadzenia prac konserwatorskich w trybie ad hoc w nagłych przypadkach przez Mobilne Laboratorium – Pogotowie Konserwatorskie umożliwia faktyczną ochronę i konserwację dzieł sztuki i obiektów zabytkowych w architekturze. Realizacja projektu bezpośrednio wpływa na podniesienie wydajności i jakości konserwacji, zwiększenie bezpieczeństwa działań, skrócenie procesu konserwacji zabytków o niemal połowę, osiągnięcie korzystniejszych efektów konserwatorskich oraz obniżenie kosztów jednostkowych procesu konserwacji.

8. Aranżacja i wykonanie ekspozycji i wyposażenia Centrum Nauki i Techniki w Łodzi

Wartość całkowita: 10,6 mln euro

Dofinansowanie UE: 4,3 mln euro

Beneficjent: EC1 ŁÓDŹ – MIASTO KULTURY W ŁODZI

Termin realizacji: 2016-2018

Projekt realizowany na terenie województwa łódzkiego

Celem projektu było stworzenie w Centrum Nauki i Techniki w Łodzi **nowoczesnej, interaktywnej wystawy, prezentującej dorobek kulturowy ludzkości,** w tym naukowy, przy wykorzystaniu skansenu urządzeń elektrowni oraz nowych eksponatów.

W ramach projektu powstała wystawa stała, obejmująca 3 ścieżki: **przetwarzanie energii, mikroświat-makroświat, rozwój wiedzy i cywilizacji**. W ramach wymienionych ścieżek odwiedzający nie tylko mają możliwość obserwowania wybranych zjawisk i technologii, ale i zyskują szansę przeprowadzania samodzielnych badań i eksperymentów — pod okiem nauczycieli lub pracowników Centrum Nauki i Techniki.

Projekt realizowany był w kompleksie budynków EC-1 Zachód, w którym zostały zachowane oryginalne maszyny, urządzenia i elementy wyposażenia dawnej elektrociepłowni. Stanowią one unikatowy zbiór dziedzictwa myśli technicznej z I połowy XX wieku. Dzięki realizowanemu projektowi zostały one przystosowane do celów ekspozycyjnych i częściowo „ożywione” dzięki wykorzystaniu zaawansowanych technik multimedialnych, jak np. mapping.

Sektor zdrowia

9. Rozbudowa z przebudową i doposażeniem istniejącego Szpitalnego Oddziału Ratunkowego przy WCSKJ wraz z uruchomieniem lądowiska

Wartość całkowita: 1,1 mln euro

Dofinansowanie UE: 0,9 mln euro

Beneficjent: WOJEWÓDZKIE CENTRUM SZPITALNE KOTLINY JELENIOGÓRSKIEJ

Termin realizacji: 2014-2019

Projekt realizowany na terenie województwa dolnośląskiego

Dzięki realizacji projektu powstało **lądowisko dla śmigłowców** ratunkowych, które pozwala na prowadzenie akcji ratowniczych przez całą dobę. **Pomieszczenia Szpitalnego Oddziału Ratunkowego zostały przebudowane, a pomieszczenia dla stanowisk obserwacyjnych i wstępnej intensywnej terapii zostały rozbudowane.** SOR został również doposażony w niezbędną aparaturę medyczną.

Oddział powiększony o około 150 m^2 spełnia wszelkie wymagania i jest dostosowany do norm europejskich. Realizacja projektu znacząco podniosła poziom medycyny ratunkowej, wzrosło bezpieczeństwo i komfort pacjentów, ale także poprawiła się dostępność specjalistycznych metod terapeutycznych o wysokich standardach.

10. Modernizacja zakładów radioterapii Centrum Onkologii - Instytutu w Warszawie

Wartość całkowita: 10,9 mln euro

Dofinansowanie UE: 8,7 mln euro

Beneficjent: CENTRUM ONKOLOGII-INSTYTUT IM. MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE

Termin realizacji: 2014-2019

Projekt realizowany na terenie województwa mazowieckiego

Modernizacja i unowocześnienie bazy aparaturowej umożliwi utrzymanie realizowania świadczeń zdrowotnych, w zakresie chorób nowotworowych o największym stopniu złożoności, na najwyższym poziomie oraz zwiększy bezpieczeństwo pacjentów podczas realizacji leczenia. Realizacja projektu obejmuje zakup 4 nowych akceleratorów oraz remont bunkrów w dwóch zakładach radioterapii.

Nowoczesna infrastruktura, oprócz rutynowej działalności leczniczej zapewniającej optymalną jakość leczenia, będzie wykorzystana w realizowanych i wdrażanych przez Centrum Onkologii – Instytut badaniach klinicznych o zasięgu międzynarodowym, w tym w ramach istniejącego Centrum Naukowo – Przemysłowego Instytutu.